

NATO pri razgovorih na Dunaju zašel v past

Na Dunaju so se še v januarju sešli predstavniki NATO in Varšavske zveze na razgovore o omejitvi oboroženih sil v Srednji Evropi, pa teh niso niti še prav začeli.

DUNAJ, Avstr. — Koncem januarja so se sestali tu zastopniki 19 držav Zahoda in Vzhoda, da se spoznamo o zmanjšanju oboroženih sil NATO in Varšavske zveze v Srednji Evropi. Zbrali so se na prvo sejo, kjer pa se niso mogli dogovoriti o niti eni od njegovih točk, ki naj odpre vrata prvi redni seji.

V glavnih mestih NATO so zelo slabe volje, ker so dopustili, da je do te čudne konferen-
pravljen, kot je to običaj.

Glavna težava je v tem, ker se obe strani ne moreta zediniti o tem, kdo naj bo rednih udeležencev na konferenci in kdo le opazovalec. ZDA in njihovi zavezniki so na stališču, naj bodo redni udeleženci tiste države, ki imajo svoje oborožene sile v Srednji Evropi. Od NATO so to ZDA, Kanada, Zah. Nemčija, Francija, Holandija, Belgija in Nizozemska. Opazovalke naj bi bile Danska in Norveška s se-
vernega krila ter Italija, Grčija in Turčija z južnega. Varšavske zveze naj bi zastopale kot redne udeležence poleg ZSSR, Vzhod. Nemčija, Poljska, Češko-slovaška in Madžarska, Romuni-
ja in Bolgarija pa kot opazovalke.

Sovjetska zveza se brani udeležbe Madžarske kot redne članice konference, ker bi morale priti v poštev za umik sovjetske čete tam, zahteva pa, da se za redne članice konference šteje Italijo, kjer je glavni stan šeste flote ZDA, s čimer bi tudi ta pri-
šla v razpravo za omejitve. Temu seveda nasprotujejo NATO.

Prav tako ni nobene edinosti glede programa konference in tudi ne glede načela za zmanjševanje teh sil. NATO govori o vzajemnem zmanjšanju, o sorazmernosti tega noče niti slišati.

ZDA in njihove zaveznice v NATO so hotele to konferenco kot vzporedje in dopolnilo evropski varnostni konferenci, ki zaseda v Helsinkih. Brez potrebnih zaključkov konference na Dunaju ne bo polne varnostne evropske konference, ki jo hoče Moskva.

Televizija je slab učitelj otrok

KINGSTON, Ont. — Učiteljica za popravno jezika in govora Lisa Breakey je dejala, da je za otroke škodljivo, če sedijo preveč pred televizorji. Ta jih ne vzbuja k govorjenju, kot to dela živa družba. Otroci pred televi-
zorem se predajo pasivnosti, le gledajo in poslušajo ter se pri tem ne potrdujejo, da bi dojel in si zapomnili težje izgovorljive besede.

Vremenski prerok

PARTLY CLOUDY

Večji del oblačno z možnostjo dežja. Toplo. Najvišja temperatura do 60.

Lewis A. Engman

PAZLJIVO POSLUSA — Lewis A. Engman, ki je bil imenovan nedavno za načelnika Zvezne trgovinske komisije, pazljivo posluša vprašanja pred kongresnim odborom.

Ljudska fronta moč degaullovcev omejila

Pri nedeljskih volitvah so združeni socialisti in komunisti očitno oslabili vladno stranko, pa vendar niso dobili večine.

PARIZ, Fr. — Nedeljske volitve so pokazale, da je degaulizem v Franciji začel izgubljati, kot so trdili že pred volitvami. Na moči je pridobila levica poveza-
na v Ljudski fronti socialistov in komunistov. Sredinski "reformisti" so zastoj pričakovali ve-
like podpore med volivci. Dobili so komaj 12% ali skupno 1.374-
187 glasov.

Vladna stranka je dobila skupno 8.569.332 glasov ali skupno nekaj nad 40%, Ljudska fronta pa 9.081.142 glasov ali 2.3% več kot vladna stranka. Tokrat je bilo izvoljenih le 55 poslancev, od tega 44 vladnih in 9 pristašev Ljudske fronte. Med izvoljenimi so vsi glavni člani vlade. Udeležba pri volitvah je bila neobičajno velika 81.2%.

Odločitev bo prihodnjone-
ljo, ko bosta v volivnih okrajih, kjer ni nihče dobil večine, stala nasproti le dva kandidata, na katere se bodo pač zedinili predstavniki obeh glavnih strank in njihovi zavezniki. Sodijo, da bo vladna stranka iskala in dobila pomoč sredinskih "reformistov", ki bodo rajše podprli degauliste kot da bi dovolili zmago Ljudske fronte in njene vlade.

GORIVA ŠE DOVOLJ, TODA NE VSEH VRST

WASHINGTON, D.C. — V vojnih letih smo v ZDA rabili na debelo olje in naravni plin, pa se premalo menili za to, kako dolgo bodo zaloge trajale. Tako smo olje in naravni plin kar desti izčrpali, vsaj v znanih nahajališčih, in ju bomo morali kupovati v tujini, ko potrošnja raste, če se ne bomo odločili za kakšno drugo vrsto goriva.

Olja je še za več sto let, če se odločimo izkoriščati oljni škrljavec, ki pokriva obsežna področja na zahodu dežele v debelih plasteh. Premoga imamo tudi še za dolga stoletja, saj smo desletje porabili komaj 5% znanih rezerv.

Ni torej potrebno tolikšno jadicovanje, treba je le ves položaj temeljito premisliti in poiskati najboljšo in najugodnejšo rešitev. Morda bo treba spremeni sedanji način neučinkovite porabe goriv tako v gospodinjstvu kot v industriji in prometu. Pomislimo samo, da se velika večina ljudi vozi v avtih na delo ali sama ali največ dva, ko je v avtih prostora vsaj za štiri osebe! Koliko bolj gospodarski, pa tudi varnejši bi bil šele prevoz z avtobusi ali rapidom!

Ladja z ameriškim romarji se potopila v pristanišču Bejrut

BEJRUT, Lib. — Eksplozija je napravila veliko luknjo na krnu male grške ladje Sounion, ko je vozila skupino kakih 250 ameriških romarjev s Cipra v Lbanon, Izrael in nazaj na Ciper. Ladja je bila v najemu njurške družbe, ki organizira ta potovanja. Njeno domače pristanišče je Pirej v Grčiji. Obsega 3.290 ton. Njeni lastniki v Grčiji trdijo, da je bila eksplozija tehničnega izvora.

Ladja je nasedla na morskodno v plitvem pristanišču tako, da njen gornji del gleda še iz vode. Nihče od potnikov ni pogrešan ali ranjen, užili so le precej strahu in izgubili delno svojo prtljago.

Namesto, da bi pluli dalje iz Bejruta v Hajfo in še nekatera pristanišča na Srednjem vzhodu, so se z letalom vrnili na Ciper, kjer so se na ladjo ukrcali za 7-dnevno potovanje in križarjenje po morju.

Vesoljski laboratorij v vesolje sredi maja

V sredi maja bodo poslali v vesolje na kroženje okoli Zemlje prvi vesoljski laboratorij.

WASHINGTON, D.C. — Vesoljski laboratorij bodo pogнали v vesolje predvidoma 14. maja brez vsake posadke. Ta bo pletela v vesolje naslednji dan v vesoljskem vozilu vrste Apollo, se približala vesoljskemu laboratoriju, se z njim povezala in naslednji dan, 16. maja, prešla vanj.

Trije astronauti, Conrad, dr. Kerwin in Weitz, bodo ostali v vesoljskem laboratoriju, delali v njem razne poskuse ter izvrševali naloge 28 dni, nato pa se bodo vrnili na Zemljo.

Vesoljski laboratorij bo krožil okoli Zemlje v oddaljenosti 268 milj med 50 stopnjo severne in 50 stopnjo južne zemljepisne širine. To se pravi, da bo viden na štirih četrtinah zemeljske površine.

Ko se bo prva skupina astronautov vrnila na Zemljo in bodo pregledali, kako je dolgo bivanje v vesolju vplivalo na njeno zdravje, ji bosta sledili v vesoljski laboratorij še dve. Vse tri skupine naj bi izvedle okoli 60 znanstvenih preskusev, ki so važni za dolge potoke in za daljše bivanje človeka v vesolju brez težnosti.

F-15 boljše kot vsak MIG v prihodnjih 10 letih

WASHINGTON, D.C. — Vojaški in letalski strokovnjaki trdijo, da je novo lovsko letalo F-15, ki ga je zgradila McDonnell Douglas družba, najboljše, kar jih je trenutno kjerkoli na svetu v rabi in bo ostalo boljše od vseh sovjetskih MIG letal, kar jih pričakujejo v naslednjih 10 letih v rabi.

Letalske sile ZDA so z odobritvijo obrambnega tajništva naročile prvih 30 teh letal, pričakujejo pa, da bo skupno zgrajenih v prihodnjih letih okoli 750 za skupno ceno 7.8 milijonov dolarjev.

Prvih 30 letal bo stalo 421.6 milijonov dolarjev, v proračunu za prihodnje leto pa je predvidenih 800 milijonov za dodatnih 77 F-15 letal.

ALLENDE SE JE OBDRŽAL

Pri nedeljskih parlamentarnih volitvah v Čilu je Allende-jeva ljudska edincev dobila 43% glasov, celo več kot je pričakovala; nasprotniki so ohranili trdno večino v obeh zbornicah, niso pa dobili dvotretjinske, ki bi bila potrebna za končanje Allendejeve socializacije Čila.

SANTIAGO, Čile. — Nedeljske volitve v Kongres so bile izredno važne in so pritegnile pozornost ne le vse Latinske Amerike, ampak tudi Washingtona. V Čilu je namreč pred dvema leti prišel na oblast socialist Allende, ki je pri volitvah dobil le 36%. V parlamentu je bil izvoljen, ker so zanj glasovali krščanski demokrati. Ti so se tedaj rajše odločili za socialista Allendeja kot konservativnega nacionalista. Allende je kljub svoji obljubi, da se bo trdno držal ustave, to pri uvajanju socializma večkrat kršil in se zato zapletel v oster boj s Kongresom, kjer so imeli njegovi politični nasprotniki in tekmeči večino.

S svojimi socialističnimi reformami je Allende povzročil hud nered v narodnem gospodarstvu. Cene so v dveh letih njegove vlade porastle za 168% in povsod se je pojavilo pomanjkanje mesa, pa tudi drugih rednih živil. Nekatere vrste blaga in potrebščin so sploh izginile iz redne trgovine in jih je mogoče dobiti le na črni borzi. To je povzročilo, da so proti Allendeju posebno odločno nastopale gospodinjice. Te so s svojimi demonstracijami, ko so nastopale z lonci in ponvami, vzbudile vsesplošno pozornost, pa tudi podporo.

Za nedeljske volitve sta se obe strani temeljito pripravljali, vojska pa je gledala, da so potekle v miru in zakonitosti. Nobena stran ni zmagala, v glavnem je ostalo pri starem, vendar pa lahko Allende trdi, da je svojo podporo v javnosti povečal, ko je dobil več glasov kot pred dvema leti pri predsedniških volitvah.

Čile bo tako ohranil Allendeja in njegovo vlado, ki bo še dalje skušal deželo voditi v socializem, politični nasprotniki pa ga bodo pri tem s svojo večino v Kongresu še dalje ovirali kot v preteklosti. V naslednjih 4 letih, dokler traja Allendejeva poslovna doba torej ni pričakovati bistvene spremembe.

Allende bo imel glavno težavo spraviti v red gospodarstvo. To ne bo lahko, ker ga gospodarski

Iz Clevelanda in okolice

Cene na CTS znižane

na zahtevo župana—

Včeraj je uprava CTS znižala cene za avtobuse za 5¢, te bodo torej le za 5¢ višje, kot so bile do zadnje nedelje. Prav tako bo tudi transfer stal le 5¢ namesto 10, kot je bilo odločeno zadnji teden. Nad 65 let stari bodo dobili s prihodnjo nedeljo vrnjeno svojo pravico do polovične vožnje na CTS, kot je to določeno v mestni ustavi. Župan R. J. Perk je zahteval tudi odstavi-
te glavnega upravnika R. T. Pollocka in tržnega upravnika T. A. Noonerja, predno bo mestna uprava skušala CTS rešiti z lastnimi sredstvi, če ne bo mogla v ta namen dobiti zveznih. O zadnji županovi zahtevi bo uprava CTS sklepala na svoji redni seji v četrtek. Nove, večerj znižane cene bodo stopile v veljavo prihodnjo nedeljo.

Seja—

Seja Društva Marije Magdalene št. 162 KSKJ se vrši jutri, v sredo ob 2. uri pop. v spodnjih prostorih v šoli sv. Vida. Po seji prijetna družabnost.

K molitvi—

Oldarno društvo fare Marije Vnebovzete in Marijina legija vabita svoje članstvo danes ob 2. popoldne v Grdinov pogrebni zavod na Lake Shore Blvd. k molitvi za Ello M. Bratina.

Danes je Pust—

"Pust, vseh norcev god—pazi, da te ne pobode!" so včasih svarili v starem kraju, ko so zadnji dan pred postom uživali vseh vrst dobrote in se veselili, predno so se naslednji dan s pepelom na čelu predali resnosti, pokori in premišljevanju o Kristusovem trpljenju kot pripravi na Veliko noč. Tu se ga bomo komaj spomnili, toda jutri je kljub temu Pepelnica, dan strogega posta za vse polnoletne zdrave katoličane.

Žalostna vest—

Mrs. Jennie Pugely, 10724 Plymouth Ave., Garfield Hts., je dobila sporočilo, da ji je 12. februarja umrla v Martinjaku pri Cerknici sestra Frančiška Silc. Pogreb je bil 14. februarja na pokopališču v Cerknici. Pokojna je zapustila doma moža Lovrenca, brata Jožeta v Rakitni, sestro Antonijo Kavcic v Bezuljaku, sestro Ano Moder v Dolu pri Ljubljani, v ZDA pa omenjeno in druge sorodnike.

Zmanjšanje mestnega

odhoda pred volivce—

Mestni svet je sinoči sklenil predložiti vprašanje števila članov mestnega odbora v odločitve volivcem pri primarnih volitvah 8. maja. Sklep je pravno sporen in utegne biti njegova izvedba preprečena s tožbo.

Nagrade so dobili—

Na predpustnem bazarju pri Mariji Vnebovzeti preteklo nedeljo so dobili nagrade sledeči: \$500 Anna Stettmeier, 15010 Cardinal Ave.; \$200 Rose Miklich, 794 E. 154 Street; \$100 Paul Morel, 19416 Chickasaw Ave.; po \$50 John Jaros, 1479 E. 173 Street, in Mrs. James Latham, 15613 Holmes Ave.; po \$25 Frances Stariha, 21341 Carol Ave., in Stan Sirnik, 15420 Parkgrove Ave.

Durni nagradi sta prejeli Maria Ribic in Mary Draheim.

21.97 milijonov ton jekla, 9.1% manj kot v letu 1971. To je bil prvi padec izvoza japonskih jekla v 5 letih.

Izvoz jekla iz Japonske lani padel za 9.1%

TOKIO, Jap. — Japonske jeklane so lani prodale na tuje

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 46 Tuesday, March 6, 1973

Reševanje kmetije v Sloveniji

II.

V nadaljevanju našega razmišljanja o agrarno-gospodarskih, političnih in socialnih vprašanjih bo umestno, da se spomnimo na ono, kar smo glede Slovenije o tem svoj čas že pisali na tem mestu. Dejali smo, kako je dokazano, da je režim partije od prevzema oblasti dalje kmečko ljudstvo, kot sebi sovražno, po načrtu zatiral in celo uničeval. Med najhujše udarce se šteje zlasti dva ukrepa oblasti: 1) da se kmetijska zemlja lastnikom odvzame, vključno v posebne "zadrage" (drugo ime za ruski kolhoz) in s tem kolektivizira; 2) da se kmečki mladi rod, ki naj bi po pravem kmetije podedoval in ohranjal, v množicah požene z dežele v mesta in tovarne. To dvojje je pomenilo nož v srce kmečkemu stanu in bilje na grob slovenske domačije.

Če se lahko tako zapiše — "srečna usoda" je zavrta nagel razvoj in nevarne posledice obeh ukrepov. Prvo tako "srečno" naključje je bil izgon Jugoslavije iz Kominforma 1. 1948. Ta obrat je odločilno pripomogel, da je partija v državi in deželi zgubila oporo od strani svetovnega komunizma za drastično izsiljevanje kolektivizacije in bila prisiljena iskati "svojo pot v socializem". Kmalu se je namreč začelo izkazovati, da so uspehi za donosno poslovanje raznih "zadrug", kombinatov in še drugih oblik kolektivnega gospodarstva, pri slovenskem kmetu še bolj jalovi kot drugod po svetu. Stvar enostavno ni šla, oblast je morala popustiti, zadrage in kombinati so se drug za drugim podirali, kmetije so se vračale v privatno upravo mesta. Režim je bil mnogo prešibak, da bi bil uporabljal nasilje.

Nekoliko kasneje se je pojavilo drugo "srečno" naključje. Nepremišljena industrializacija se je pri marsikaterem podjetju končala s polomom, nastopila je brezposelnost in eksistenčna negotovost pri industriji, kar je omejilo dotlej usodni beg z dežele. Mladi fantje in dekleta so potem raje ostali na domu, kar je kmetijo okrepilo. Vendar je učinek te okrepitve bil kljub vsemu minimalen. To pa zlasti zaradi tega, ker za mladega človeka, ki naj bi ostal na domačiji, cela vrsta važnih vprašanj ni bilo rešenih za konodajnim potom.

Med našimi staronaseljenci jih je velika večina prišla v Ameriko s podeželja, se pravi s kmetov, in premnogi med njimi naravnost iz kmečkih hiš. Dolgo je že tega in spomin je na marsikaj obledel, gotovo pa ni na življenjske razmere v domači hiši in domači vasi. Tudi med zadnjimi, političnimi izseljenci je marsikateri iz kmečkega okolja. Vsi ti dobro vedo, da je na kmečki domačiji dvojje bolečih skrbi, ki grenita sožitje v družini ker sejata kali nesporazuma, krega in celo sovraštva. Zato v tesnem sorodstvu med seboj, tako, da je eno težko zadovoljivo rešiti brez druge. Ime jima je: dedovanje in prevzitek.

V demokratični družbi in državi je urejevanje tega vprašanja zvezano z ogromnimi težavami. In sicer radi tega, ker reševanje naleteva na kmetijska gospodarstva z zelo različnim gospodarskim in socialnim stanjem, na drugi strani pa zahteva za uspešno izvršitev znatne žrtve, ki jih marsikatera kmetija enostavno ni zmožna izpolniti. Demokratski postopek v večstrankarskem sistemu pri takem stanju stvari zadene na skoraj nepremostljive težave, vsled česar se akcija navadno odloži, dokler se po dolgotrajnih pogajanjih in kompromisih ne najde večinski sporazum, ali pa ne. Drugače je pri diktaturi ene same stranke, pod njeno direktivo se izdela in sprejme en sam zakonski načrt, pa naj bo še tako sporen, saj opozicijskih strank ni, da bi pri glasovanju izsilile drugačno rešitev. Zato je partija v naši stari domovini tudi to težko zadevo rešila oz. jo bo rešila po svoje, ko so stvari na kmetih dozorele tako daleč, da je rešitev nujna, če se ne naj prepreči popoln propad kmetije.

Po došli poročilih je starostno zavarovanje kmeta že urejeno, a zakon o dedovanju je v razpravi in bo očitno kmalu sprejet in potrjen. Nimamo pred seboj besedila zakona o starostnem zavarovanju kmeta, ki ga krivo imenujejo "pokojnino" (pravi kmet ni nikoli v pokoju); imamo le časopisne komentarje, iz katerih je mogoče posneti glavne določbe zakona. Pravico do pokojnine doseže kmet redno s 75 leti, svojec s 65 leti. Mora dokazati, da je res kmet, t. j. da je opravljal v zadnjih 20 letih vsaj 10 let kmetijsko delo in je že najmanj 5 let zdravstveno zavarovan. Ob uveljavitvi pokojnine mora kmetijo izročiti osebi, ki se s tem postavlja zavarovanec in plačuje prispevek za starostno zavarovanje kmetov. Če je dedič kmetije človek, ki je že delavski zavarovanec, se mora ta obvezati, da bo plačeval prispevek tudi za kmečko zavarovanje. Ako pa ostareli kmet po znanem reku: "Meni luč, tebi ključ" hoče obdržati kmetijo v svojih rokah, se mora on sam ali pa kdo drug zavezati, da bo prispevek še nadalje plačeval.

Za plačevanje prispevka so torej določila zelo striktna,

ker celotno zavarovanje sloni na temelju kmečkega samovzdrževanja zavarovalnega fonda. To načelo je finančno zdravo, a upravičen je dvom, ali bo gospodarsko in socialno zastopljeni in obubožani kmečki stan zmožen iz lastnih dohodkov zmagovati to breme v višini, ki bo jamčila starim ljudem dovolj veliko pokojnino, da bodo mogli shajati brez prevzitka. Prevzitek je namreč kottišče glavnega zla na kmečki domačiji, in kadar bo ta dokončno izbrisan, bo konec najbolj žalostnih tragedij v kmečkih hišah, ki so razkrojile marsikatero družino in nevarno oslabile ali pa celo uničile mnogo kmetij. Za reševanje slovenskih kmetij je to res kardinalno vprašanje in zadovoljiva ureditev preskrbe za kmetove stare dni osnovne važnosti. (O predvidenem dedovalnem zakonu bomo kaj napisali kdaj pozneje.)

L. P.

BESEDA IZ NARODA

BREZPOSELNOST IN BEG V TUJINO

Ob zasledovanju težav, ki jih ima komunistični režim v Sloveniji in vsej Jugoslaviji, pridemo do spoznanja, da je množica nerešljivih problemov, katerih se režim loti vsakih toliko časa. Kadar koli pa to stori, doprinese le nov dokaz, da jim ni kos. Med te spadajo problemi mladine, marksizma, kmečko vprašanje, kriče socialne razlike itd.

So pa tudi vprašanja, katerih se komunisti še prav neradi lotijo. Med te spada beg delovne sile iz Slovenije in Jugoslavije v svet. Ta beg je namreč podoben medalji, ki ima dve strani: na eni strani pečat sramote, neposobnosti komunističnega režima, da bi državljanom dal kruha doma, na drugi strani medalje pa je profit, ki ga režimu prinašajo tuje valute, katere prislužijo delavci v tujini.

Kljub temu, da so komunisti sami prepričani, da je vprašanje delovne sile v tujini nerešljivo, so se ga z vso slovesnostjo lotili. V Beogradu sta se 5. feb. sestala predsedstvo SFRJ in predsedstvo ZKJ na skupno sejo, na kateri so razpravljali o problemih delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini. Uvodno besedo je imel član predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije, Niko Mihajlovič. Predsednik sveta ZSJ Dušan Petrovič pa je načel dva problema: kako odpraviti naraščanje brezposelnosti in kako preprečiti zaposlovanje domačih delavcev na tujem. Zanimivo je, da je potem, ko je ugotovil, da vsi znaki kažejo, da bo problem zaposlovanja v Jugoslaviji vedno težji, navedel kot glavne vzroke odhajanja delovne sile v tujino med drugim te: stanovanjsko vprašanje, osebne dohodke, kar velja za strokovnjake, stabilnost in perspektivo delovne organizacije, željo po osebni uveljavitvi in izpolnitvi v stroki ter medčloveške odnose.

Vsekakor precej razumljivi razlogi za beg v tujino, zlasti še, če doma grozi še večja brezposelnost.

Del socializma je zunaj meja

Josip Verhovc je na tej seji dejal: "Ugotavljam dejstvo, da če imamo milijon delavcev zunaj ali nekaj sto tisoč v Nemčiji, to pomeni, da je del našega socializma, del našega družbenega organizma nekeje zunaj meja naše države. Potemtakem tudi to, kar se dogaja, ni več samo naša socialna skrb za naše delavce, gre za nekaj drugega, za povsem novo bistveno kvaliteto, da se namreč del naših družbenih odnosov reproducira, konstituira na čmočjih, ki so povsem izven naše družbene, ne bi rekel kontrole, temveč naših družbenih tokov. Posledice, v obliki katerih se nam to vrača, pa so lahko sila negativne. Zato mislim, da bi morali sestaviti program šolanja socialnih delavcev, ki bi se vrasli kot družbeni kriteriji in naš družbeni moment tam, kjer živ ta del našega socializma in naše družbe."

Teorija in praksa

Kako je komunistična teorija v nasprotju z dejanskim življenjem, je nehoti povedal v nadaljnjih izjavah Vrhovec, ki se je lotil akcije proti neupravičnim socialnim razlikam in potrebo, da to akcijo temeljito pojasni delavcem v tujini. Dejal je: "Dejstvo je namreč, da ti ljudje spričo načina življenja, ki ga tam žive, to se pravi čim večjega varčevanja itd., akumulirajo določena denarna sredstva ki se v nekem trenutku lahko spremene v neki majhen kapital. Zdaj bi bilo treba začrtati povsem jasna merila in ne kar naprej govoriti samo o zasebnem in osebnem delu. Treba bi bilo ločiti med tem, kaj je zasebno, osebno delo in kakšne so danes njegove družbene razsežnosti in kje jih tukaj naš delavec, ki s temi sredstvi pride, lahko najbolje izkoristi, tako da bi bil tega gotov, da ga ne bi doletela nekakšna gonja, ki poteka pod zastavo boja proti socialnim razlikam; ko pa ta delavec zapade skušnjavi, da bi ta denar spremenil v kapital v privatnem podjetništvu, porečemo, da je to prepovedano, pa čeprav tega denarja ni prinesel sem, ampak ga je pustil zunaj."

Kaj početi s 740 milijoni dolarjev?

Vrhovec je v svojih izjavah tudi podvomil o upravičenosti načina, kako komunistični režim obravnava milijone dolarjev deviznih hranilnih vlog delavcev v tujini. Vrhovec ni soglašal s tem, da se o teh devizah govori zgolj iz finančnega vidika, ampak da je prihranke ločiti od čiste devizne bilance in jim dati ne samo finančno, ampak tudi sociološko naravo.

Dobesedno je dejal: "Natačno in jasno moramo vedeti, kako in kaj bomo počeli s temi 740 milijoni dolarjev. Na njih ne smemo graditi normalnih aspektov naše družbene reprodukcije, ki ima tako svoje tržne kot svoje uvozne in izvozne momente, ti pa so lahko povsem nasprotni tistim ciljem, ki jih tu zastavljamo glede na ta ločeni problem. Če je za nas bistveno, da se ti ljudje vrnejo v domovino, in ta problem dandanes kritično zastavljamo, tedaj je tudi treba ta sredstva usmeriti — seveda v produktivnem smislu in v okviru zagotavljanja družbene reprodukcije — v uresničitev tega cilja."

Predsedstvi sta ob koncu zasedanja 5. feb. sprejeli razne sklepe, ki pa že po besedilu kažejo, da stanja ne bodo spremenili. Pred temi sklepi sta obe predsedstvi ugotovili, da "ne smemo pozabiti, da so delavci v tujini zelo pogosto izpostavljeni pritiskom reakcionarnih krogov in obveščevalnih služb, izsiljevanju sovražnih emigrantov in sistematični sovražni propagandi proti naši državi, čemur se je treba organizirano postaviti po robu."

Tej smešni ugotovitvi sledijo sklepi, ki začenjajo: "Nujna je

maksimalna angažiranost vseh družbenih sil pri uresničevanju stabilizacije gospodarstva." — Zagotoviti je treba tako politiko zaposlovanja in nagrajevanja strokovnih ter kvalificiranih kadrov upošteva je njih delavni prispevek, ki bo onemogočila težnje po uravnalovki in vzpodbudila..." — Tekočih in dolgoročnih razvojnih programih sistemskih in drugih trajnih rešitev..." — "Ustvariti je treba pogoje za bolj neposredno povezovalne družbenih sredstev zdomcev..." — "Ustvariti moramo bolj stabilne in trajne pogoje za razvoj osebnega dela z raznim sredstvi..."

Po vseh teh sklepih in frazah pridemo do neizbežnega zaključka. Brezposelnost bo naraščala, kot jo sami predvidevajo, bega delovne sile v tujino pa ne bodo zavrli. Tudi življenje v svobodi nekaj pomeni.

S. S.

Kansaške drobtinice

KANSAS CITY, Kans. — Our Sunday Visitor je prinesel 18. februarja članek o škofu Baragi pod naslovom: Zgornje-michiganski duhovnik na krpljah. Napisal ga je Ben Herman (pisatelj lev psevdonim). Urednik je dal članku častno mesto na 1. strani, nadaljevanju pa v sredi lista na dveh straneh z lepimi barvanimi slikami. Počasi nas bodo Amerikanci le spoznali po naših slavnih možeh in nas po njih sodili, češ, narod, iz katerega izhajajo taki duševni velikani, mora biti veren in visoko kulturnen.

Iz članka sem pobrala samo "drobtinice" o Baragovem pogrebu. Naš misijonar je umrl 19. jan. 1868. Bila je izredno huda zima. S pogrebom so čakali 12 dni. Upali so, da bo od kod prišel kak škof in tako dejansko izkazal svojo bratsko ljubezen pokojnemu sobratu. Barago bi v takem slučaju ne bil zadržal noben snežni vihar, četudi bi ga bilo vzelo dneve na krpljah. Ker kakšga škofa ni bilo od nikoder, so bili zadovoljni, da se je vsaj 6 misijonarjev udeležilo pogreba. Vsi so se morali prebiti skozi snežne zamete, da so mogli izkazati zadnjo čast svojemu predstojniku. Lajikov pa je bilo 3000. To število pove, kako priljubljen je bil Baraga. Njegovi ljubljenci, Indijanci, so poslali zadnjo pot svojemu očetu iz hiše žalosti do katedrale z zelenimi vejami.

Naš dnevnik The Kansas City Star je za natisnil članek o Nikolaju Koperniku, zvezdoslovcu, ker Poljaki obhajajo letos 500. letnico njegovega rojstva. To je bil katoliški duhovnik, kanonik. Z zvezdoslovjem se je ukvarjal le, kadar so bile njegove duhovniške dolžnosti opravljene. Vera mu je bila več kot zvezdoslovje. Nekeč je dejal: "Pred vsem hočem biti zvest sin sv. Cerkev." Za svetno slavo se ni poganjal, a vendar jo je dosegel. Svet ne more pozabiti njegovih reškovanj, katerim je sledilo odkritje, da se Zemlja vrti okrog Sonca. To je bilo presenečenje. Pred Kopernikom so ljudje z znanstveniki vred verovali, da je Zemlja središče, okrog katerega se suče Sonce. S svojim odkritjem si pa ni upal na dan. Ker je Cerkev verovala isto kot ostali svet, se je bal razburjati duhove. In Cerkev je imela tedaj drugih težkoč več kot dovolj. Imel pa je prijatelje, ki mu niso dali miru. Nazadnje, ker je bolehal, se je pa le odločil, da je dal rokopis prijateljem. Ti so poskrbeli, da je knjiga izšla. Prvi izvod "O gibanju nebesnih teles" so poslali Koperniku. Prejel ga je na dan svoje smrti, 14. maja 1543. Umrl je torej z zavestjo, da ni živel zastonj, da bo njegovo delo živelo.

MOJA SESTRA REZIKA

Moja sestra Rezika je bila precej starejša od mene. Ne spominjam se, da bi se bili kdaj skupaj igrali. A dobro so mi ostala v spominu pota, po katerih sva hodili. Kadar je mati Reziko kam poslala, je morala mala Tončka z njo. Bila sem njen privesek. Najbrž ji ni bilo všeč, da sem vedno capljala z njo. Gotovo je to oviralo njeno prostost. Tudi jaz bi bila rajše ostala pri mami doma, a treba je bilo ubogati.

Nekoč naju je mati poslala v cerkev v Vojniku. Bila je 40-urna pobožnost. Srečno sva po enourni hoji priromali v cerkev. Klečali sva spredaj blizu obhajilne mize, kjer je bil prostor za otroke. Klečati na mrzlem marmornu ni bil nikak užitek. Kmalu sem sedela na petah. Tudi Rezika je imela enake težave. Naenkrat se vzdigne, čeprav sva ura še ni minila in mi namigne. Vesela, da je bilo pokore konec, sem ji sledila po cerkvi proti vratom. Vse klopi so bile polne častilcev sv. Rešnjega Telesa.

Pa nisva šli iz cerkve, Rezika je zavila po stopnicah na kor. Jaz sem sopihala za njo, ker so stopnice bile precej strme in kar nič pripravne za kratke noge. Pri orglah sva se ustavili. Mene niso prav nič zanimalo, pač pa sestro. Sedla je k orglam. Na nesrečo so bile odprte. Reziko je premagala skušnjava in začela je pritiskati na tipke. In molilci v cerkvi so naenkrat prenehali z molitvijo. Glave vseh so se rado vedno obrnile proti koru in najmanj 200 oči je iskalo organista. Si lahko mislite, kaka godba je donela s kora. Sestra je skočila s klopi in odšli sva v cerkev. To pot sva jo ubrali s kora po stopnicah na drugi strani. Naša cerkev ima namreč dvojje stopnic na kor, na desni in levi. Šli sva zopet po cerkvi na svoj prostor pred oltarjem. Kmalu za nama poklekne blizu naju mati in nama požuga s kazalcem. Razumeli sva, kaj to pomeni.

Mati je prišla v cerkev, ko sva bili z Reziko že na koru. Ko je zaslišala "umetniško" igranje, je takoj vedela, kdo je organist. Odsšla je na kor po desnih stopnicah in midve sva jo ubrali dol po levi strani. Rezika je morala slutiti, kaj bo in ni hotela srečati mame...

Kazen je bila sicer preložena za nekaj ur, a dosegla je Reziko zvečer. Meni se je smilila; jokaje sem prosila mamo, pa ni nič pomagalo. Koliko udarcev s palico je dobila, nisem štela. Mati je dejala, da jo je Rezika osramotila pred vso farno, da bo vsa srenja vedela, kake poredne otroke ima...

Neke nedelje jutraj so vsi člani družine odšli k zgodnji maši. Z Reziko sva čuvali dom. Ležali sva skupaj na postelji. Rezika si je česala lase in po neprevrednosti ji je padel glavnik na tla. "Poberi ga!" mi zapove, v meni se je zbudil odpor. Skobacila sem se preko nje, šla proti vratom in tam zaklicala: "Sama si ga poberi!" in ucvrla sem jo iz hiše naravnost na "pod". Pod je bil pri nas skedenj, kjer so mlatili žito. Vedela sem, če me Rezika dobi, me bo nabrenkala. Pred nosom sem ji zapahnila vrata. Nekaj časa je razbijala po vratih moje trdnjave, kjer sem bila varna pred maščevanjem. Zeblo me je, ker sem bila samo v srajčki in jutro je bilo mrzlo. Drago sem plačevala svojo svobodo...

Rešila sta me oče in mati, ki sta prišla od maše. Da sem zopet prosila usmiljenja za Reziko, je umljivo. Saj sem bila jaz kriva. Mati je dejala, da bi morala Rezika imeti pamet, ker je starejša. A tudi jaz sem dobila lekčijo, zakaj nisem ubogala. Taki so križi otrok...

Prav obljuba presv. Srca: Dal jim bom vse milosti, ki jih po-

trebujejo v svojem stanu.

Komu? Vsem Njegovim častilcem — v katerem koli stanu: duhovnikom, redovnikom, poročencim ali samskim.

Duhovnik še prav posebno radi milosti, da vztraja v svojem poklicu. Težak je. Duhovnik mora vedno pozabljati nase in živeti za njemu izročene duše. Ta poklic zahteva celega moža; samozatajevanje je njegov vsakdanji kruh. A ker je človek, je tudi on izpostavljen skušnjavam. Ako bi se mladi duhovniki posvetili presv. Srcu in Njemu izročali svoje križe, bi dobili milost in moč se ustavljati vabam sveta. Ne čutili bi toliko jarma Gospodovega, ki jih žuli. Presv. Srce bi ga jim olajšalo in oslabilo.

Isto velja o redovnikih in redovnicah, ki posebno čutijo na svoji koži obljubo pokorščine. Z njo darujejo Bogu svojo voljo in to je najlepši dar, ki Mu ga morejo pokloniti. Zakaj se ravno te čase toliko redovnikov in redovnic otresa bremena, ki so si ga naložili v mladostnem navdušenju, ko so bili še polni idealov? Gospodovo breme pokorščine jih preveč žuli, kot pravijo. S svojih ramen ga vržejo in gredo v prostost — kot domnevajo. Če bi bili častilci presv. Srca, bi v Njem našli vse, kar pogrešajo in tudi pokorščina bi jim postala strpljiva. Ostali bi zvesti svoji obljubi, ki jo more le smrt razrešiti. Seveda jih tudi sv. Cerkev odveže — a z bolečim srcem.

Predvsem starši bi morali častiti presv. Srce. Iz Njega bi zajemali moč, prenašati potrpežljivo zakonske križe. Iz presv. Srca bi črpali mladost, ki jo tako zelo potrebujejo pri vzgoji otrok. Mati, ki izroča svoje otroke presv. Srcu in jih vodi k ljubezni do Njega, bo vzgojila dobre kristjane, svetnike. Ni treba, da bi bila njih imena kdaj zapisana v seznamu svetnikov, samo da bodo zapisana v božjem srcu. Janeza XXIII. je njegov stric posvetil takoj ob rojstvu presv. Srcu in sedaj je govorijo, da bo kmalu prištet blaženim. Vse življenje je častil Gospodovo Srce in širil Njegovo pobožnost. Tudi oče katoliške družine ne sme preko češčenja presv. Srca. Svetel zgled mora biti v tem svoji družini. To je najuspešnejši pouk mladim srcem. Kakor oče, tako sin...

Tudi tisti, ki se iz kateregakoli vzroka niso vpregli v zakonski jarem, ali so jih razmere prisilile, da so se odrekli družinski sreči, ne stopajo vedno po rožicah na svoji življenjski poti. Tudi samci potrebujejo vodstva in pomoči božjega Srca. V Njem bodo našli nadomestilo za vse, kar pogrešajo. Sicer jim je marsikaj, kar teži zakonce, prihranjeno, a vendar človeško srce vedno hrepeni po razumevanju. Samotnost, čut osamljenosti jim bo pregnalo presv. Srce.

To Srce je vir vse tolažbe, veselja, uteši vsa srca, izpolni vse hrepenenja, napolnimo vso praznino sre. Posvetimo Mu svojo mladino, svoje družine, svoja srca. Naj presv. Srce kraljuje na prestolu v naših srcih! Kristus kraljuj! V naših srcih gospoduj!

s. M. Lavoslava

PETDESET LETNIK

Rojak iz Rochester, N.Y., Janez Grabar, praznuje rojstni dan 6. marca. Spoštljivemu rojaku želimo vse najboljše in mnoga leta zdravlja in zadovoljstva.

Marija Grabar

Rochester, N.Y.

Smrt in tihotapstvo

Zaradi tihotapske kupčije in nageljnovimi žbicami je tanzanijsko sodišče obsodilo na smrt 15 ljudi, med njimi 11 Kenijcev. Zaradi tihotapstva z žbicami ima Tanzanija baje nad dva milijona dolarjev škode na leto. V začetku leta 1972 so sprejeli zakon, ki predvideva tudi smrtno kazen.

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Emigracija Škofji Loki ob njeni tisočletnici

Letos junija bo Škofja Loka praznovala 1000-letnico svojega obstoja. Taka obletnica je samo v ponos zavednemu Slovencu, naj bo doma iz Loke ali naj se nahaja v Sloveniji ali kjerkoli v širnem svetu.

Meseca junija 973 je cesar Oton podpisal darilno listino, v kateri je omenjena Loka in ozemlje okoli nje, ki so ga potomce dobili freizinski škofje.

Ze nekaj časa so v teku priprave za slovesnosti, ki bodo proslavile to 1000-letnico. Staro mesto dobiva mladostno zunanost. Vse se giblje, vse se pripravlja. Te tisočletnice slovenske Škofje Loke se je spomnila tudi politična emigracija. V Argentini je S.K.A. izdala knjigo, ki jo je napisal eden najboljših mož škofjeloškega gospodstva, ravnatelj Ivan Dolenc. Dal ji je skromen naslov: "MOJA RAST".

Dr. Tine Debeljak, ki je knjigo priredil, je o njej zapisal, da je Dolencova "Moja rast" pasijon našega novega časa in njega odrešenja. Avstrijec dr. ing. F. Simmering pa je o pisatelju te knjige zapisal: "Njegovemu narodu je čestitati, da je rodil takega moža. Ko bi jih bilo več te vrste, bi bil svet boljši."

K izidu te plemenite knjige so pripomogli zdovski Ločani na vseh kontinentih. Ti so zbrali mecenški dar in tako pomagali založiti knjigo enega najzanimivejših škofjeloških kulturnih delavcev, nekoč celo svobodno izvoljenega poslanca tega okraja.

Knjiga "Moja rast" pa ni samo zapisnik življenjskih dogodkov ravnatelja Ivana Dolenca. Je to pesem življenja, pesem, ki ljubi svet in vse, kar je na njem, pesem, ki je peta in živeta za druge. Ivan Dolenc je neizmerno rad imel vsakega sočloveka, bil je zaljubljen in lepote narave in njegova dobrota je prekipela velikodušnosti.

Ni pa ta knjiga samo pesem dobroti in lepoti, je tudi dokument, v katerem ni zvijače, ne laži, ampak samo trudapolno prizadevanje, da se sliši in zve resnica. Ivan Dolenc je preživljal vojna leta, leta revolucije in po vojna leta strahovlade. Tudi vse to opiše v svoji knjigi, tako da, da postavi vsako stvar na svoje mesto. V knjigi vstajata podoba, čista in svetla podoba krščanskega antikomunista, ki s svojim nastopom nikjer ne neti sovražstva, ampak z oznanjanjem resnice prinaša mir in zaupanje v zmago dobrega, resničnega in pravičnega. Kdor bo hotel pisati objektivno zgodovino Slovenije med drugo svetovno vojno in v desetletju po njej, bo moral imeti pred seboj Dolencovo knjigo "Moja rast". Tako je tudi v vidika resnice "Moja rast" najlepše darilo, ki so ga mogli pokloniti emigranti, ki so bili rojeni na ozemlju škofjeloškega gospodstva, Škofji Loki za njeno tisočletnico. V tem duhu, ki je duh pokojnega ravnatelja, Ivana Dolenca, najlepše čestitke Škofji Loki ob njeni tisočletnici.

Ločan

Občni zbor "Društva Slovencev Baraga"

V nedeljo, 17. februarja, je bil v Slovenskem domu občni zbor "Društva Slovencev Baraga". Odborniki so poročali o uspehih in potezilih o neuspehih. Letos so volitve odpadle, ker so bili lani odborniki izvoljeni za dve leti. Največja prireditev vsakega leta, ki jo pripravi društvo, je slovenski dan. Do sedaj je bilo že 13 lepo uspehih. Na obnem

zboru je bilo enoglasno mišljenje, da je treba s temi dnevi nadaljevati. Po prijateljskem razpravljanju in razgovorjanju je bil narejen sklep, da bo letos društvo pripravilo 14. slovenski dan. Tudi o tem je razpravljal občni zbor, kakšna naj bi bila letos vodilna misel slovenskega dne. Posvetilo je važno. Končno bo to določil odbor in sicer na podlagi predlogov in misli, ki so bile na obnem zboru izražene.

Letos je 25-letnica, ko so prvi begunci slovenski prišli v Kanado. Tisti del Slovenije, ki se imenuje Koroška, je še vedno slovenska bolečina. Ali se bo, stisnjena med dva socializma, slovenska Koroška obdržala? Ali bo ohranila svoj pravi obraz? Brez dvoma potrebuje ta del našega narodnega telesa vsaj moralno pomoč Slovencev v zdomstvu.

Por.

V vsaki roki eno dušo

Pa mi pride na misel Maloti. Pred 40 leti je žena poganka prinesla sestram v cumje zavito detece: "Imam že sedem otrok, ne morem še te dojeti. Če je ne vzamete, jo bom vrgla v reko." Sestre so jo res vzele za svojo; žena je podpisala papir, da daje otroka sestram in ga ne bo več zahtevala nazaj. Ko so odšli, žena je sestra videla, da ima dekletce samo levo roko, desne pa sploh ni bilo že od rojstva. Sestre so skrbele zanj in dorastla je z eno roko, s katero je vse lahko delala. Bila je članica Marijine družbe in zelo dobro delala.

Nekega dne pride v sestriki samostan mlad fant: "Kje je moja žena Maloti?" Kaj pa to, so se začudile sestre. Maloti je tu, pa ni tvoja žena, saj je pri nas že 16 let... Naš vaški duhovnik, brahmin, nas je poročil, ko je bila Maloti rojena, prišla je Malotina mati. Res je, po vaški navadi je Maloti poročena s tem fantom... Kaj pa ti praviš, Maloti? Grem s svojim možem, se je odločila. Pa je druge vere. Nič zato, grem z njim. In odšla je. Večkrat sem šel na biciklji mimo njene vasi, a me ni hotela prepoznati. Preteklo je nekaj let. Izgubil sem vsako sled za njo, le slišal sem, da je odšla v mesto in tam odšla na grešno pot. Bog naj se usmili nje in njene duše.

Zopet sem nekega dne bicikliral mimo njene vasi, kar naenkrat me nekaj ustavi, sam ne vem kaj, kot da bi mi nekdo rekel: "Lojze, ustavi se in poglej, kje je Maloti, rabi Tvoje pomoči." Stopil sem z biciklja, ga nalomil na bližnjo hišo in odšel v vas, nobene duše nikjer, vsi so na polju. Ze sem hotel oditi, a zaslisiš tam daleč neko stoka. Kdo je to? Stopim bližje. Par bambusov in nekaj elame za streho, pod katero leži človeško bitje, zavito v cumje. Kdo je to? Maloti? Ne pridite bližje, izgubljena sem, grem v pekel, ker sem hodila v pekel v svojem življenju. Ne pridite bližje... Stopim k njej, in sedem na zemljo ob taji, začel sem ji govoriti o Dobrem Pastirju, ki me je pripeljal k njej na zadnjo uro, da jo pripeljem nazaj k Jezusu, njo izgubljeno ovčico... v Betlehemske hlevčke. Počasi se je taljal led na njenem srcu, milost je delovala. Prišli so ljudje s polja, med njimi tudi njen mož, in pripovedovali so mi, kako je ona odšla v velemesto, odšla na pot greha in z zadnjimi močmi se privlekla domov, da umrje v domači vasi pri svojih ljudeh. Zato so ji postavili majhno ko-

libico, da v miru umrje, saj je iz njih vasi. "Ali jo lahko pope-ljem v Morapaj k sestram, ki bodo zanj skrbele do smrti?" Njen mož sam jo je še isti večer odnesel v Morapaj, kjer so sestre in Marijine družbenice skrbele za njo, dokler jo Bog ni poklical lepo pripravljeno. Odšla je nazaj k Dobremu Pastirju, izgubljena ovčka.

Da mene ni bilo tisti dan v vasi — ni res, Bog sam jo je pripeljal v moje roke, ko ste Vi tam daleč molili za poganke otroke, da pridejo k Jezusku — Bog sam ve, kje in kako bi umrla... a tako pa... res bile so moje roke, moje besede, a od Boga rabljene in od Vas izprošene.

Božje Detece, 37 let je preteklo, saj dve duši me bosta čakali na nebeških vratih, več Ti ne

Nikolaj Novak:

MED FANTI 17. PEŠPOLKA V JUDENBURGU

(Nadaljevanje in konec)

V tem času je zvedel za usodo Kadunca Nikolaj Horvat in je šel takoj k nadpor. Bauerju, ker sta oba prebivala v kmetijski baraki. Povedal je, da je Kadunc lažno ovaden, ker sta bila skupaj v gostilni in sta se vrnila skupaj domov. To pričevanje je rešilo Kaduncu življenje, čeprav je pretrpel nekoliko dni ječe in je bil izredno zapostavljan od madžarskih krvnikov.

Bil sem sam priča njegovega zapostavljanja, ko je bil pripeljan v našo sobno ječo. Imel je posebnega stražarja. Sedeč na tleh se ni smel niti malo premakniti ali ozreti po nas drugih. Takrat je bil že pomiloščen in rešen temne ječe po posredovanju nadporočnika Bauerja. Obsojen je bil na 2 leti strogega zapora, v katerem je ostal do konca vojne, to je 6 mesecev.

Naj končno povem usodo nas, kateri nismo bili na listi organizatorjev upora. Peti dan naše sobne ječe smo dočakali, da so začeli prihajati komandanti vseh edinic v celi garniziji po sobah in so klicali vsak svoje fante, kateri je kam bil pred uporom pristojen, da gre z njim. Z nepopisnim hrepenenjem je vsak od nas pričakoval, kdaj se bo pokazal na vratih njegov rešitelj, da ga bo rešil neznoje ječe, kakor tudi čimprej stran od madžarskih krvnikov. Še danes me zaskeli, ko se zmislim na njih grozodejstva, katera so počenjali takrat s slovenskimi fanti v Judenburgu. Upam, da mi Bog ne bo prištel v greh moje opravičene mrznje in studa do onih okrutnežev. Torej naš rešitelj se je tudi pokazal na vratih. Bil je Nemec, že tudi invalid in do brega srca, starejši mož, katere-

morem pokazati, ena sama duša je več vredna kot cel svet. Zato lepo mirno gledam v bodočnost, četudi me Bog nenadoma pokliče in četudi sem onespodoben ljen za misijonsko življenje, moje roke ne bodo prazne, v vsaki bom imel eno dušo: Stefanček in Maloti.

Bodimo združeni pri jaslicah, posebno ko bodo Trije Kralji prišli k jaslicam, eden je iz Indije, da bi še mnogo duš iz Indije po naših in vaših molitvah in žrtvicah prišlo s tem Kraljem iz Indije k Jezusku v Betlehemske hlevce, kot Trije Kralji dajmo mu tudi mi darove, ljubezni in zvestobe do smrti.

Iskreno Vas pozdravlja iz daljne Indije slovenski misijonar, ki je sledil nemu od Treh Kraljev v Betlehemske štalice. Lojze Demsar, S.J.

ga ime sem pozabil, ker nisem bil dolgo pri njegovi ednici. Z izrednim občutkom smo mu sledili in nas je bilo skupno približno 50, katere nas je nabral po vseh sobah vojašnice in hajdi z njim nazaj v taborišče barak, kakor smo tudi prišli v isto barako, v kateri smo bili prej. Ko je bilo vse končano, da so vse edince spravili na prejšnja mesta, je bila prišla posebna komisija, seveda nemška, pa tudi so imeli slovenske tolmače. Tu smo vsi morali na zaslizevanje, katero je bilo izredno natančno. To je trajalo več kakor en teden. In tudi ni bil še en mesec minil, ko je bilo prišlo povelje za odhod na fronto onih treh maršbataljonov, kateri so bili pred uporom v pričakovanju povelja za odhod. Odšli so ponoči in brez vsega orožja tako tiho, da niso meščani Judenburga sploh vedeli za njih odhod. Kakor smo pozneje slišali, so bili v rezervi samo en teden, bili so takoj razdeljeni eni na soško, drugi na tirolsko fronto. Zanimivo je to, da se je orožje peljalo z njimi v posebnem vagonu in so ga dobili na zadnji postaji že v bližini fronte.

Naj povem še svojo zgodbo do konca vojne. Bil sem še nekaj več kakor en mesec v Judenburgu pri isti ednici in bi bil lahko do premeščenja kadra v Tolmezo. Ali iz edince, v kateri sem bil jaz, so pošiljali nas, kateri smo bili priznani za nesposobne za fronto, po raznih vojaških in tudi civilnih odredih za lahko službo. Ta čas je prišla prošnja na našo ednico od neke tovarne, kjer izdelujejo papir, za nekoliko mož za lahko službo. Tja sem se jaz prostovoljno prijavil, čeprav je bil vojaški "motto", da prostovoljno ne niti po menažo.

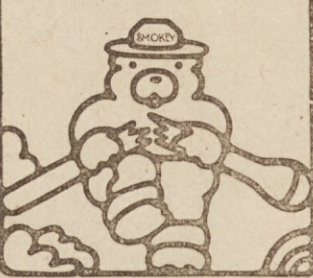
Ta tovarna papirja je bila zraven mesta Leobna na Gornjem Štajerskem, v majhnem mestecu Hinterberg. Sem so nas poslali 6 fantov iz Judenburga od naše edince. Delo ni bilo prenaporno ali hrana je bila jako slaba in nezadostna. Jaz nisem bil tako v pomanjkanju, ker sem vsak teden dobil od doma paket moke, masti in drugih potrebnih stvari. Za to vse je skrbela moja blagopokojna mati. Tukaj je bil zaposlen tudi starejši Slovenec, po imenu Klemenčič, doma iz okolice Mirne peči. On je tu bil zaposlen še izpred vojne nekoliko let in je tam imel tudi družino, ženo in dva otroka, fantka in punčko, v starosti 8 in 10 let. Oni so bili tudi v pomanjkanju, ker so tudi oni dobivali hrano na karte. Posebno so se mi smilili otroci. To sem jaz opisal svoji mami. Zato je vsakokrat priložila nekaj tudi za družino, za kar so bili izredno hvaležni. Jaz sem bil vsak dan na večerji pri njih, ker je večerjo naredila gospa tudi iz moje zaloge za vse skupaj. To bomo ali za one čase zadovoljno življenje je trajalo do dva tedna pred koncem vojne, ko sem jaz dobil dopust za dva tedna. En dan prej, ko sem se imel vrniti, je prišla bliskovita vest, da je stara Avstrija v hudih krčih izdihnila svojo kosmato in osovraženo dušo. Torej vojske je konec, kaj sedaj? Jaz se bi bil rad povrnil k moji prijateljski družini, s katero sem preživel nekoliko mesecev v prisrčnem prijateljstvu. Nisem se povrnil, ker bi bil imel sigurno dosti neprilik s potovanjem, saj je bila velika zmešnjava povsod, posebno pa na železnicah. Polno vojaštva se je vračalo s fronte, vse pijano od navdušenja, da je konec vojne. Jaz sem pisal mojim prijateljem obširno pismo in smo jim z mojo mamo naredili paket, za katerega so nam se prisrčno zahvalili.

Torej naj končam moje spomine na prvo svetovno vojno kot 18-letni mladenič pri 17. pešpolku, kateremu so tudi dali ime "krompir regiment". Slovenski fantje so pokazali svojo hrabrost povsod.

Predolg februar

Kanadska poštna uprava je

Only you can prevent forest fires.

IGRAČE V VIETNAMU — Otroci v budističnem sirotišču v Južnem Vietnamu se igrajo z ostanki izstreljenih raket.

morala uničiti več sto tisoč koledarjev za leto 1973, ker ima v njih februar po pomoti tiskarne 31 dni.

Za Atlantsko skupnost

WASHINGTON, D.C. — Kong. Paul Findley, republikanec iz Illinois, je na privatnem sestanku v Beli hiši pozval predsednika Nixona, naj se znova javno zavzame za Atlantsko skupnost. Tak poziv naj bi obnovil zaupanje Evrope v ZDA in pomagal tudi ob obnovi zaupanja v dolar.

Atlantska skupnost je bila cilj J. F. Kennedyja, ki pa je šla precej v pozabo v času predsednika L. B. Johnsona, ker so bile ZDA tedaj tako močno zapletene v Aziji. Evropa se je čutila zapuščen, puščeno na cedilu, potisnjeno na drugo mesto v zunanji politiki ZDA.

Kong. P. Findley trdi, da je delo za Atlantsko skupnost stvarno in potrebno. Ta skupnost dejansko obstoja, ima slične cilje in slične brige, ima skupno obrambo. Mar ne bi bilo naravno, da to raztegnemo in razširimo še na druga področja, da ustvarimo pravo Atlantsko zvezo?

Irška dobi novo vlado

DUBLIN, Ir. — Jack Lynch je pretekli teden pri parlamentarnih volitvah s svojo Fianna stranko ostal v manjšini in bo 14. marca prepustil vlado svojem tekmeču, zmagovalcu pri volitvah L. Cosgraveu. Po 16 letih bo tako izgubila vlado Fianna Fail stranka. Ta ima še vedno 69 od 144 poslancev.

Liam Cosgrave bo imel težave, ker njegova večina je zelo pičila — 73 poslancev proti 69. Njegova Fine Gael stranka je povezana v vladni koaliciji z delavsko stranko. Dva poslanca sta neodvisna.

Med staro in novo vlado je precej razlike v gospodarskih in socialnih pogledih, v mednarodni politiki in v odnosu do Severne Irske pa bo nova vlada v glavnem ubirala stara pota.

Princesa Ana zanika nagnjenje do M. Phillipsa

LONDON, Vel. Brit. — V javnosti je prevladovalo prepričanje, da se imata princesa Ana in konjeniški častnik Mark Phillips rada in da se na skrivaj večkrat snideta.

Princesa Ana je konec tedna dejala, da so te govorice "navadne pravljice" brez vsake osnove.

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

CLEVELAND, O.

Help Wanted — Female

Help Wanted Female
Licensed Practical Nurse, full or part time. An equal opportunity employer. Apply at **Slovene Home for the Aged** 18621 Neff Rd. (46)

Radi bi dobili žensko za lahka hišna dela pri dveh starejših ljudeh, lahko živi pri nas v Highland Heights. Kličite 449-4594 (49)

HELP WANTED BILLING CLERK
Aptitude for figures, typing, general office experience. 391-2004 bet. 10 and 3 for interview. (48)

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali žensko, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERISKA DOMOVINA
6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

GROVEWOOD AREA
Immaculate 2-family, move-in condition. 5 rooms in each suite, full basement, 2 car garage, newly painted exterior. Asking \$31,900 — will listen to reasonable offers.

YAKELL REALTY
32610 Vine St. 944-5440 (50)

V najem
Oddamo šest sob, spodaj, furenez na plin, garaže, na E. 74 St. Kličite 944-2043 (46)

Blizu E. 185 St.
sedem letni zidan ranch naprodaj, tri spalnice, klet, dve garaži, blizu trgovin in transportacije. V spodnjih tridesetih.

Blizu E. 200 St.
Colonial, z aluminijam obita, tri velike spalnice, jedilnica, klet, dvojna garaža, v prvovrstnem stanju.

Holmes Ave.
bungalow z tremi spalnici, na novo električno napeljava, copper plumbing, \$15,900.

Euclid
na novo delan na pol zidan duplex, tri spalnice, jedilnica, velika kuhinja, dvojna garaža.

Euclid
Imamo različne nove domove, splits, ranches in Colonials. Za informacije kličite!

Upson Realty
RE 1-1070 499 E. 260 St. (49)

Hiša naprodaj
Lastnik prodaja dvodružinsko hišo, 5-5, garaže, E. 150 blizu Lake Shore Blvd. Kličite 481-9420 —(47)

V najem
Pet-sobni apartment zgoraj v Collinwoodu blizu cerkve St. Jerome. Kličite 531-6680. Po 6. uri pa 481-5437. (47)

Naprodaj
zidan bungalow v fari sv. Kristine, mirna cesta, rekreacijska soba, garaža, lastnik. 732-8878 —(51)

Naprodaj
Dvodružinska hiša za Huntmere Ave., in enodružinska na Mohican Ave. Kličite KE 1-9286 ali IV 1-1626. (50)

Odda se
2 opremljeni sobi na E. 67 St. privatni vhod, kopalnica, Kličite RE 1-5513 (x)

KADAR KUPUJETE
ali prodajate hišo ali trgovino ali posestvo, lot ali farmo, za dobro postrežbo kličite staro, zanesljivo tvrdko. Če imate stanovanje za oddati, imamo ljudi ki so zainteresirani. Če živite ven iz mesta ali države in lastujete posestvo v Clevelandu. Vam tudi oskrbujemo Vašo posestvo. Kličite

KNIFIC REALTY
820 E. 185 St. 481-9980 (6,13 mar)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Maše Help Wanted
Delo na strojih "Drill Press" Tovarniška izkušnja priporočljiva
RISHER IN KOMPANJA
27011 Tungsten cesti v Euclidu Kličite 732-8351 (51)

IVAN PREGELJ:

OTROCI SONCA

POVEST

"Ala! za delom! Plevi, da ne bodo oče pa mati hudi."

"Kolnete kot Tolminec," je dražila deklica.

"To pa. Hudič me ne jemlji," je rekel zopet vedro, zamahnil v pozdrav in stopil po cesti dalje. Preden je utonil za ovinek, je obstal, se ozrl in zaklical:

"Srečno, dekleti. Ali naj očetu kaj sporočim? Da sem že hudo žejen, pa na vajin račun."

"Če je tolika suša, le kar," je menila Tončka, "pa če vas sram ne bo pred drugimi."

"Nak," je odvrnil, "pil bom rajši na upanje. Nekaj nageljčkov bom pa snel z okna."

"Ali zase?" je dražilo dekle.

"Meniš, da tvojemu Jaki?" je vrnil.

"Bom že povedala."

"Kar. Tu smo!"

Pa je zopet zavriskal, da je histro odjeknilo. Trenutno je bil za ovinkom in kar dobro mu je delo, da plevici ne vidite. Zakaj le nekaj korakov pred seboj je zagledal dvoje drugačnih deklet. Z grive kraj ceste, kjer ste bili sedli, ste planili in se zagledali presenečeno vanj. Njega je obšla zadrega. Ni se takoj našel. Že ga je ogovorila mlajša in nižja:

"Se enkrat, gospod Poznik, še enkrat!"

Njena starejša družica se je nasmehnila nekam po sili. V črtah kraj lepih ustnic je bolno podrtjevalo. Geometer je umel. Ves neroden je postal. Tudi je čutil, da mu je zavrelo vroče v lice. Bil je sam nase nejevoljen in na tihi in mirni karajoči pogled resne in toge deklice, ki je bila živo nasprotje mlajše, otroško žive in poredne.

"Gospodična Helena," je pozdravil nerodno, "ste slišali?" Skoraj šaljivo je odgovorila:

"Kako ne bi? Zal, da ni veljalo meni."

"Bom pa kar še enkrat pa vam na čast," je vrnil dokaj mirnejši in toplo objestno. "Saj vriskati menda ni nobena surovost."

"Za dne pa v hribih ni," je menila rahlo dvomno deklica in jo je umel, da mu hoče očitati preglasno in preveč mladostno veselje njegovih fantovskih noči v trgu. Nič ni vedel, kaj bi odgovoril. Pa se mu je tedaj mlajše dekle obesilo pod roko in zagostolelo:

"Le kar nič se ji ne dajte naši Heleni, gospod France. Mene pogledite, ki ste mi všeč in ki nič ne skrivam, da ne maram ne jokavih mež ne bledeh lemenatarjev. Najmanj pa trapiste. Glejte, tu je eden, pa moja sestra je."

"Slavica!" je vzkliknila karajoče Helena. "Bodi spodobna!"

"Saj," se je živo osuknila mlajša, pogledala narejeno sršenasto na sestro, se popačila ljubeznivo kujavo pa zagostolela podsmehljivo slovesno:

"Hvaljen Jezus! Roko poljubljam, prečastita gospa mati!"

"Norče," se je otrsela kratko Helena.

Slavica jo je pogledala odkrito nejevoljno; a ne reče nič, kakor da je preslišala. Vleče geometra s seboj in hiti govoriti, izpraševati in igrati se:

"Tako ste spet srečno unesli pete mačku in bolnim lasem. Prav res. Lepo ste počenjali v torek ponoči. Gospod koncipient (odvetniški pripravnik) Povšić ima še danes nos potlačen kakor zemlja. Pravi, da mu je poštar hišna vrata v obraz zaloputnil. Poštar taji. Kako je bilo pravzaprav, gospod France? Na uho, samo meni. Živ krst ne bo izvedel. Ne poveste? Nu, pa mi

vsaj zaupajte, kam neki hodite svojo pokoro opravljat. Bog ve, da me boste morali prihodnjice s seboj vzeti."

"Če vam bo tako treba, kakor je včasih meni, zakaj ne?" je odgovoril vljudno segavo in pogledal po strani na Heleno, ki je šla nekaj korakov zadaj. Ko ji je videl v mirno, skoraj žaljivo resni obraz, se ga je polotila nekakšna bolna srditost. Neprimodno objestno je pripovedoval Slavici o svojih kar treh 'spovednikih', ki se z njimi meri v igri. Ogrel se je:

"Mi štirje," je dejal, "Matija, Lojze, Jože pa jaz. Nekoč smo bili neločljivi, štirje mušketirji z geslom, da vsi za enega in eden za vse, grof La Fere-Athos, abbe Aramis, ničemurni Porthos in d'Artagnan. Gaskonjec iz teh gora za nami in vaš in vaše sestre najponižnejši oboževalec, gospodična."

"To je pa zanimivo," je žuborela veselo Slavica, "Helena, si čula? Trije, štirje mušketirji; Atos, Portos, Arabis; bom še nočoj vse spet prebrala, potem pa, gospod France; ne, taka reč se ne sme pozabiti, to društvo bomo obnovili. A geslo, gospod Poznik? Geslo, tista beseda za naskok!"

"Remember" (pazi! pomni!)

"Remember. Velja. Pridušiva se po francosko."

"Ventre saint gris!"

"Živio! Remember! Konj trave, Helena! Uh, kako se drži prsteno! Pa je sama silila na ta

izlet. Živeli naši! Papa, gospod Sivec, Albinček! Ga že imamo gospoda Franceta. Sprejmite ga dostojno. Remember!"

Kakor razposajeno živahen otrok je vlekl geometra za roko k Rebrnikovi gostilni, ki jim je sinila prijazno izza laz. Geometer je prepoznal za mizo pred hišo svoje znanke iz trga: posestnika Koširja, gospo notarko, jurista Albina, učitelja Siveca, čudaškega Koširjevega strica Feliksa, bogoslovca Jamca in sodnikovo najstarejšo hčer Avrelijo. Z veseljem vzklikom so ga sprejeli, on pa je dejal šaleč se:

"Kaj vraga! Kakor škofu, ko pride birmovat, ste mi prišli naproti." Rokoval se je živo z njimi:

PRI NADZORU — Kap. Dolores Gresham v marinskem zboru je odgovorni častnik na Marine Corps Air Station, New River, N.C. Ženske so se začele torej uveljavljati tudi v marinskem zboru.

"Bog te živi, Rebrnik! Zdravo šolmošter, duša verna! Kam naj to zapišemo, gospod Košir? Tako je prav. Tine! V družbo in sonce. Tu je zdravje. Salve, gospod Feliče."

In tako notarki:

"Hvaljen Jezus, gospa!"

Pa sodnikovi:

"Klanjam se, gospodična."

Nato vsem:

"Vidim, da vam ni slabo, tukaj bivate. Oče Rebrnik! Meni da niso že vsega popili! Tistega iz kota, kaj?"

Notarka je vikala:

"K meni, gospod geometer! Tu sem sedite. Gospodične! Pre-

pustite ga meni, mu bom vest izprašala, kod je hodil, kje je pod učitelj Sivec. Je njegov god."

"Kje je čevljičke rosil," je dodal nedorastlo poštarjev jurist. Slavica ga je pogledala z očitkom, kakor da je zinil kaj nedostojnega. Potem pa je hitela posajati geometra.

"Papa," je nagovorila Koširja, "ti se boš nekoliko umaknil, za-

kaj gospod geometer prav nikamor drugam ne bo sedel kakor pa tebi na desno. Tu, gospod France, Helena, ti sedi tu. Gos-

pod Sivec, s klopi boste padli. Albinček, ne bodi siten, Gospod geometer ni tvoja družba, si še premlad. Tako! Ampak, gospod

Tine! Čemu vstajate? Saj sedimo udobno. Velja. Zdaj pa

pustite ga meni, mu bom vest izprašala, kod je hodil, kje je pod učitelj Sivec. Je njegov god."

TREBA JE BITI PRIPRAVLJEN — Izraelski vojaki polno rednike strojnice, ko se vozijo skozi puščavski svet v dolini Jordana.

LAST MONTH IN HISTORY

KDOR PRVI PRIDE, JE PRVI POSTREŽEN — Tako je vodilo v poslovnem svetu in tega naj bi se držala tudi 9 let stara Lora Banducci v Muir Beach u, Kalif. Ko se je žejna vrnila z ježe na svojem poniju, je prva vtaknila glavo v kanglo z vodo, šele nato je prišel na vrsto njen ponij Tassi. Na Slovenskem so kmetje nekdaš svoje konje tako cenili in spoštovali, da so prej nakrmili in napojili nje kot sebe!

Učitelj se je v zadregi skremžil in menil nerodno, da ne go-
duje.

"Eh," se ga je otrsela pomilovalno. "Pravi kavalirji damam ne oporekajo, četudi je drugače. Je pa najin praznik, gospod France, kaj?"

"Moj gotovo, v tako ljubeznivi družbi," je podvoril. Tlesnila je otroško z rokami in zbodla notarko z nagajivim pogledom: "Kaj sem rekla? Kavalir, podnevi in ponoči."

(Dalje prihodnjič)

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St

431-2088

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road

531-1235

ČE SE SELITE

izpoinite ta odrezek in ga nam takoj posljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

431-0628

K S K J

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLSKA JEDNOTA

(K.S.K.J.)

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA KATOLSKA PODPORN
ORGANIZACIJA V AMERIKI

sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa
tako po rojstvu.

- Izdaja najmodernejših vrste zavarovalnic za odrasle in za mladino;
- posmrtnine za neomejeno vsoto
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vrste \$600.00
- za odrasle člane bolniško podporo
- članom posodi denar za nakup doma.

Za seznam in pojasnila o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite
izrezek in pošljite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K.S.K.J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Rad bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice)
v naši okolici.

IME

NASLOV

MESTO

DRŽAVA CODE